

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Υποβολή των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) και οικονομικών συμφερόντων - Ρυθμίσεις για την ενίσχυση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας»

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, μετά την επεξεργασία του από τη Διαρκή Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αποτελείται από τρία (3) Μέρη (Α΄-Γ΄) και πενήντα οκτώ (58) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου.

Το Μέρος Α΄ (άρθρα 1-47), υπό τον τίτλο «Δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης και οικονομικών συμφερόντων», διαρθρώνεται σε επτά (7) Κεφάλαια (Α΄-Ζ΄).

Με το Κεφάλαιο Α΄ (άρθρα 1-2), υπό τον τίτλο «Σκοπός και αντικείμενο» ορίζεται ο σκοπός (άρθρο 1) και το αντικείμενο (άρθρο 2) του νομοσχεδίου.

Με το Κεφάλαιο Β΄ (άρθρα 3-16), υπό τον τίτλο «Υπόχρεοι σε δήλωση περιουσιακής κατάστασης», τίθενται γενικοί κανόνες ως προς την υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης (εφεξής Δ.Π.Κ.) (άρθρο 3), και ορίζονται τα υπόχρεα σε Δ.Π.Κ. πρόσωπα, ανά κατηγορίες, ως εξής: πολιτικά πρόσωπα (άρθρο 4), γενικοί και ειδικοί γραμματείς της Βουλής και της Γενικής Κυβέρνησης, υπηρεσιακοί γραμματείς και υποστηρικτικό πολιτικό προσωπικό (άρθρο 5), υπόχρεα πρόσωπα Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρο 6), υπόχρεοι λοιπού δημόσιου τομέα (άρθρο 7), υπόχρεα πρόσωπα τομέα δικαιοσύνης (άρθρο 8), υπόχρεα πρόσωπα χρημα-

2

τοπιστωτικού τομέα (άρθρο 9), υπόχρεα πρόσωπα ραδιοτηλεοπτικού τομέα και έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου (άρθρο 10), υπόχρεα πρόσωπα ενόπλων δυνάμεων, σωμάτων ασφαλείας και συναφών υπηρεσιών (άρθρο 11), υπόχρεα πρόσωπα ελεγκτικών και οικονομικών υπηρεσιών (άρθρο 12), υπόχρεα πρόσωπα τομέα αθλητισμού (άρθρο 13), υπόχρεα πρόσωπα τομέα δημοσίων συμβάσεων (άρθρο 14), υπόχρεα πρόσωπα ιατρικού τομέα (άρθρο 15), και λοιπές κατηγορίες υπόχρεων προσώπων (άρθρο 16).

Με το Κεφάλαιο Γ' (άρθρα 17-24), υπό τον τίτλο «Προπαρασκευή υποβολής, χρόνος-περιεχόμενο-τρόπος υποβολής Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ. [Δήλωση Οικονομικών Συμφερόντων]», ρυθμίζονται, μεταξύ άλλων, ζητήματα που αφορούν την ηλεκτρονική καταχώριση των καταστάσεων των υπόχρεων σε Δ.Π.Κ. προσώπων (άρθρο 17), την προθεσμία υποβολής των Δ.Π.Κ. (άρθρο 18), τα προσωπικά, υπηρεσιακά, φορολογικά και περιουσιακά στοιχεία που περιλαμβάνονται στις Δ.Π.Κ. (άρθρα 19-20), τον τρόπο συμπλήρωσης και υποβολής των Δ.Π.Κ. (άρθρο 21), τη δυνατότητα μη εμπρόθεσμης υποβολής των Δ.Π.Κ. με πληρωμή ηλεκτρονικού παραβόλου (άρθρο 22), το περιεχόμενο της Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων (εφεξής Δ.Ο.Σ.) (άρθρο 23), και τα οργανωτικά μέτρα που λαμβάνονται για την ασφάλεια και τη λειτουργικότητα των ηλεκτρονικών εφαρμογών των πληροφοριακών συστημάτων (άρθρο 24).

Με το Κεφάλαιο Δ' (άρθρα 25-31), υπό τον τίτλο «Ελέγχος Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ.», ορίζονται τα μέλη, η συγκρότηση και η λειτουργία της Επιτροπής Ελέγχου (άρθρο 25), θεσπίζεται θέση συντονιστή ελέγχων (άρθρο 26), ορίζονται ειδικά ελεγκτικά όργανα (άρθρο 27), προβλέπεται η μέγιστη διάρκεια, το περιεχόμενο του ελέγχου, και ο τρόπος επιλογής των Δ.Π.Κ. που ελέγχονται κατ' έτος (άρθρα 28-29), και ορίζεται η διαδικασία του ελέγχου και οι δυνατότητες των ελεγκτικών οργάνων (άρθρα 30-31).

Με το Κεφάλαιο Ε' (άρθρο 32), υπό τον τίτλο «Δημοσιοποίηση Δ.Π.Κ.», ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν τη δημοσιοποίηση στον διαδικτυακό τόπο της Βουλής των Δ.Π.Κ. συγκεκριμένων κατηγοριών υπόχρεων προσώπων.

Με το Κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 33-43), υπό τον τίτλο «Ποινικές κυρώσεις», προβλέπεται η δήμευση αδήλων περιουσιακών στοιχείων στις περιπτώσεις των αδικημάτων της μη υποβολής ή της υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς δήλωσης (άρθρο 33), ορίζονται οι ποινικές κυρώσεις και τα αδικήματα που αφορούν το σύστημα υποβολής και ελέγχου των Δ.Π.Κ., όπως η παράλειψη ηλεκτρονικής καταχώρισης (άρθρο 34), η παράλειψη υποχρέωσης διαβίβασης δεδομένων εκ μέρους των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των πιστωτικών ιδρυμάτων (άρθρο 35), η παράβαση καθήκοντος εχεμύθειας (άρ-

θρο 36), η παρακώλυση ελέγχου και η άρνηση παροχής στοιχείων στην Επιτροπή Ελέγχου (άρθρο 37), η απαγόρευση δημοσιοποίησης (άρθρο 38), η μη υποβολή ή υποβολή ανακριβούς ή ελλιπούς δήλωσης (άρθρο 39), και η παραβίαση υποχρέωσης γνωστοποίησης (άρθρο 40). Επίσης, τίθενται ειδικές ποινικές δικονομικές ρυθμίσεις (άρθρο 41), και ρυθμίζονται ζητήματα καταλογισμού και δέσμευσης, όπως και απαγόρευσης εκποίησης περιουσιακών στοιχείων (άρθρα 42-43).

Με το Κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 44-47), υπό τον τίτλο «Μεταβατικές, εξουσιοδοτικές, καταργούμενες και τελικές διατάξεις», τίθενται οι μεταβατικές (άρθρο 44), οι εξουσιοδοτικές (άρθρο 45), οι καταργούμενες (άρθρο 46), και οι τελικές (άρθρο 47) διατάξεις του Μέρους Α' του νομοσχεδίου.

Το Μέρος Β' (άρθρα 48-55), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία», ορίζει τα προσόντα και τη διαδικασία επιλογής υποψηφίων για τη θέση του Ευρωπαίου Εισαγγελέα, τροποποιεί τις παρ. 1 του άρθρου 4 και 2 του άρθρου 5 του ν. 4786/2021 (άρθρο 48), και προσδιορίζει την τοπική και λειτουργική αρμοδιότητα Ευρωπαίων Εντεταλμένων Εισαγγελέων τροποποιώντας το άρθρο 16 και προσθέτοντας το άρθρο 16Α στον ν. 4786/2021 (άρθρο 49). Επίσης, ρυθμίζει τις ανακριτικές πράξεις, την ποινική δίωξη και μέτρα δικονομικού καταναγκασμού, προσθέτοντας άρθρο 16Β στον ν. 4786/2021 (άρθρο 50), την περάτωση των ερευνών και την εισαγωγή σε δίκη, προσθέτοντας το άρθρο 16Γ στο ν. 4786/2021 (άρθρο 51), τις ειδικές ανακριτικές πράξεις (άρθρο 52), την αποδεικτική αξιοποίηση των εκθέσεων προσωπικού της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, προσθέτοντας το άρθρο 17Α στον ν. 4786/2021 (άρθρο 53). Περαιτέρω, καθορίζει το αρμόδιο Δικαστήριο για την επίλυση διαφωνίας μεταξύ Ευρωπαϊκής και εθνικής Εισαγγελικής Αρχής, τροποποιώντας το άρθρο 19 ν. 4786/2021 (άρθρο 54), και προσθέτει γενική διάταξη ως άρθρο 20 Α στον ν. 4786/2021 (άρθρο 55).

Τέλος, το Μέρος Γ' ορίζει την έναρξη ισχύος του νόμου (άρθρο 56).

II. Γενικές Παρατηρήσεις

A. Η υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης θεσπίστηκε το πρώτον με τον ν. 4351/1964 «Περί προστασίας της τιμής του πολιτικού κόσμου της Χώρας». Η υποχρέωση καταλάμβανε τον Πρωθυπουργό, τους Αρχηγούς και Κοινοβουλευτικούς Εκπροσώπους των πολιτικών κομμάτων, τους Υπουργούς, Υφυπουργούς, Βουλευτές, Γενικούς Γραμματείς Υπουργείων και τους διοικητικούς υπαλλήλους πρώτου ή αντίστοιχου βαθμού, και αφορούσε την περιουσιακή κατάσταση των ιδίων, των συζύγων και των ανήλικων τέκνων τους. Στη συνέχεια, με τον ν. 1738/1987 «Σύσταση Συμβουλίου Πρόληψης της Εγκληματικότητας, τροποποίηση διατάξεων του Ποινικού

Κώδικα, των Κωδίκων Ποινικής και Πολιτικής Δικονομίας και άλλες διατάξεις», η υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης επεκτάθηκε και σε άλλα στελέχη της Διοίκησης. Ο κατάλογος των υπόχρεων σε δήλωση προσώπων διευρύνθηκε έτι περαιτέρω με τον ν. 2429/1996 «Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων - Δημοσιότητα και έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των υποψηφίων βουλευτών - Δήλωση περιουσιακής κατάστασης πολιτικών, κρατικών λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και εντύπων και άλλων κατηγοριών προσώπων και άλλες διατάξεις», συμπεριλαμβάνοντας στα υπόχρεα πρόσωπα και τους δικαστικούς και εισαγγελικούς λειτουργούς. Τέλος, με τις ρυθμίσεις του ν. 3213/2003 «Δήλωση και έλεγχος περιουσιακής κατάστασης βουλευτών, δημόσιων λειτουργών και υπαλλήλων, ιδιοκτητών μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων κατηγοριών προσώπων» θεσπίστηκε, εκ νέου και εξ αρχής, το πλαίσιο υποβολής και ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, το οποίο ισχύει μέχρι σήμερα, όπως έχει τροποποιηθεί, μεταξύ άλλων, και με τους ν. 4281/2014, 4389/2016, 4396/2016, 4571/2018, 4635/2019, 4871/2021. Με το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο καταργείται ο ν. 3213/2003, και προτείνεται η αντικατάστασή του από τις ρυθμίσεις του νομοσχεδίου.

Β. Με την υπ' αρ. 2649/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας ακυρώθηκε η υπ' αρ. 1846 οικ./13.10.2016 κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών «Τύπος και περιεχόμενο της Δήλωσης Περιουσιακής Κατάστασης (Δ.Π.Κ.) και της Δήλωσης Οικονομικών Συμφερόντων (Δ.Ο.Σ.) - Ηλεκτρονική υποβολή των δηλώσεων αυτών», η οποία είχε εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του ν. 3213/2003, όπως είχε τροποποιηθεί. Η Ολομέλεια έκρινε ότι «[έπρεπε] να προχωρήσει στην εξέταση των λοιπών λόγων ακύρωσης, λόγω της σπουδαιότητας των τιθεμένων με αυτούς ζητημάτων, τα οποία αφορού[σα]ν τη νομιμότητα της προσβαλλόμενης κ.υ.α.», για να καταλήξει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση [έπρεπε] να ακυρωθεί «στο σύνολό της τόσο ως ανυπόστατη όσο και ως μη νόμιμη».

Στη συνέχεια, εκδόθηκε η υπ' αρ. 3312/2017 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία, ως προς τα κριθέντα με την προγενέστερη απόφασή της (ΣτΕ Ολ. 2649/2017) ζητήματα, διαπίστωσε παραβίαση του δεδικασμένου «το οποίο παρήχθη από τις (...) κρίσεις της ακυρωτικής αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι οποίες δεν διατυπώθηκαν ως εκ περισσού, ούτε ανεφέρθησαν αφηγηματικώς στην ανωτέρω απόφαση, αλλ' απετέλεσαν το αναγκαίο έρεισμα του διατακτικού της, με το οποίο η (...) ΚΥΑ ακυρώθηκε όχι μόνον ως ανυπόστατη, αλλά και ως μη νόμιμη».

Ακολούθως, ψηφίσθηκε ο ν. 4571/2018 «Επείγουσες ρυθμίσεις για την υποβολή δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και άλλες διατάξεις». Οι νέες ρυθμίσεις του ν. 4571/2018 κρίθηκαν, εκ νέου, από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την υπ' αρ. 813/2019 απόφασή της, με το σκεπτικό ότι «εντάσσονται στο πλαίσιο της συνολικής τροποποίησης του συστήματος υποβολής και ελέγχου Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ.», καθώς και ότι ρυθμίζουν «συνολικώς τα ζητήματα που ανέκυψαν μετά τη δημοσίευση των ανωτέρω αποφάσεων [ΣΤΕ Ολ. 2649, 3312/ 2017]». Τούτων δοθέντων, η Ολομέλεια διατύπωσε την κρίση της ως προς τις ρυθμίσεις που αφορούν τη συγκρότηση της Επιτροπής Ελέγχου Δ.Π.Κ. (άρθρο 3Α του ν. 3213/2003, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 του ν. 4571/2018) και την υποχρέωση δήλωσης μετρητών και κινητών πράγματος μεγάλης αξίας (άρθρο 2 του ν. 3213/2003, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4571/2018). Αντίθετα, δεν διατύπωσε κρίση επί σειράς ζητημάτων ως προς τη συνταγματικότητα πλειόνων ρυθμίσεων του ν. 4571/2018, κρίνοντας ότι οι σχετικοί λόγοι ακυρώσεως προβάλλονται απαραδέκτως, δεδομένου ότι «πλήττονται ρυθμίσεις του νόμου, οι οποίες δεν επιδρούν αμέσως στην προς το παρόν δυνατότητα κανονικής υποβολής Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ. των υπόχρεων μελών των αιτουσών Ενώσεων, ώστε να συνεπάγονται την ακύρωση της προσβαλλόμενης ατομικής πράξης», αφήνοντας ανοικτό το πεδίο τυχόν μελλοντικής νομολογιακής αντιμετώπισής τους (βλ. ΣΤΕ Ολ. 813/2019).

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 16

Το άρθρο 16 φέρει τον τίτλο «Λοιπές κατηγορίες υπόχρεων». Δεδομένου ότι πρόκειται περί επιθέτου επέχοντος θέση ουσιαστικού, ο τόνος πρέπει να καταβιβασθεί στη λήγουσα. Επομένως, ο τίτλος πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «Λοιπές κατηγορίες υποχρέων» ή «Λοιπές κατηγορίες υπόχρεων προσώπων». Το αυτό και στις λοιπές σχετικές περιπτώσεις.

2. Επί του άρθρου 18

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι η δήλωση περιουσιακής κατάστασης υποβάλλεται από τους υποχρέους «ετησίως, όσο διαρκεί η θητεία της δραστηριότητας ή διατηρείται η ιδιότητα των υπόχρεων, καθώς και για δύο (2) έτη μετά την απώλεια της ιδιότητας, με την τελική δήλωση να αφορά στο έτος χρήσης που έπεται της απώλειας της ιδιότητας». Ειδικά για τους υποχρέους άρθρου 4, της περ. α' του άρθρου 6 και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 8 του νομοσχεδίου, η δήλωση «υποβάλλεται και για τρία (3) έτη μετά την α-

6

πώλεια της ιδιότητας ή τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της λήξης της θητείας».

α. Η φράση «όσο διαρκεί η θητεία της δραστηριότητας» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «όσο διαρκεί η θητεία των υπόχρεων προσώπων».

β. Η φράση «καθώς και για δύο (2) έτη μετά την απώλεια της ιδιότητας» θα μπορούσε να συμπληρωθεί ως εξής: «καθώς και για δύο (2) έτη μετά την απώλεια της ιδιότητας ή τη λήξη της θητείας»

γ. Στον γενικό κανόνα της ετήσιας υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης επιβάλλεται υποχρέωση υποβολής και «για δύο (2) έτη μετά την απώλεια της ιδιότητας», και ορίζεται ρητά ότι «[η] τελική δήλωση αφορά στο έτος χρήσης που έπεται της απώλειας της ιδιότητας». Παρατηρείται ότι ελλείπει αντίστοιχη ρύθμιση (περί τελικής δήλωσης) στην υποχρέωση των υπόχρεων προσώπων του άρθρου 4, της περ. α' του άρθρου 6 και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 8 του νομοσχεδίου, οι οποίοι υποβάλλουν δήλωση και για τρία (3) έτη μετά την απώλεια της ιδιότητας.

3. Επί του άρθρου 20

Στην παράγραφο 2 προβλέπεται ειδική ρύθμιση ως προς τα υπόχρεα πρόσωπα «των άρθρων 4, της περ. α' του άρθρου 6 και της παρ. 1 του άρθρου 8». Τίθεται το ερώτημα αν η ρύθμιση αφορά όλα τα πρόσωπα της παρ. 1 του άρθρου 8 ή μόνον τα πρόσωπα της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 8, όπως, αντίστοιχα, και στις ρυθμίσεις των άρθρων 17 παρ. 1 εδ. γ', 18 παρ. 1 εδ. γ', 21 παρ. 10 περ. ζ', και 28 παρ. 1 εδ. α' του νομοσχεδίου.

4. Επί του άρθρου 21

Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 5 ορίζεται ότι «[τ]ο ίδιο ισχύει αντίστοιχα και για τα οχήματα, τα πλωτά και τα εναέρια μεταφορικά μέσα, καθώς και για τις συμμετοχές σε κάθε είδους εταιρεία ή επιχείρηση, με την επιφύλαξη των περιορισμών των παρ. 7 και 8 του άρθρου 29».

α. Παρατηρείται ότι το άρθρο 29 του νομοσχεδίου αριθμεί τρεις (3) παραγράφους.

β. Η φράση «καθώς και για τις συμμετοχές σε κάθε είδους εταιρεία ή επιχείρηση» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «καθώς και για τη συμμετοχή σε κάθε είδους εταιρεία ή επιχείρηση».

5. Επί των άρθρων 24 παρ. 9, 28 παρ. 2 και 31 παρ. 3

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 9, «[τ]α δεδομένα που καταχωρίζονται στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης διατηρούνται μέχρι τη συμπλήρωση της

προθεσμίας παραγραφής του κακουργήματος της παρ. 2 του άρθρου 39».

Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 2, «[ο] έλεγχος ολοκληρώνεται εντός πέντε (5) ετών από τη λήξη του έτους υποβολής. Αν προκύπτουν ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης του κακουργήματος της παρ. 2 του άρθρου 39, ο έλεγχος μπορεί να ολοκληρωθεί μέχρι τη συμπλήρωση της σχετικής προθεσμίας παραγραφής».

Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 31 παρ. 3, «[υ]πόθεση που τίθεται στο αρχείο, δύναται να ανασυρθεί με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου, μόνο εφόσον προκύπτουν νέα πραγματικά στοιχεία. Μετά την παρέλευση πενταετίας από την υποβολή της δήλωσης, η ανάσυρση υπόθεσης που έχει αρχειοθετηθεί επιτρέπεται μόνο όταν προκύπτουν ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης του κακουργήματος της παρ. 2 του άρθρου 39 και μέχρι τη συμπλήρωση της προθεσμίας παραγραφής».

Ως προς το χρονικό διάστημα της ολοκλήρωσης του ελέγχου των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης και της δυνατότητας, κατ' εξαίρεση, ανάσυρσης υπόθεσης που έχει αρχειοθετηθεί, επαναλαμβάνονται οι ισχύουσες ρυθμίσεις του ν. 3213/2003, όπως τροποποιήθηκαν με τον ν. 4571/2018. Διαφοροποίηση εισάγεται ως προς τον χρόνο διατήρησης των δεδομένων που καταχωρίζονται στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης. Συγκεκριμένα, με το άρθρο 24 παρ. 9 του νομοσχεδίου προτείνεται η διατήρηση των δεδομένων μέχρι τη συμπλήρωση της προθεσμίας παραγραφής του κακουργήματος της παρ. 2 του άρθρου 39 (ήτοι, δεκαπέντε έτη), αντί της ισχύουσας ρύθμισης που ορίζει ότι τα δεδομένα «διατηρούνται μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται, κατά την αιτιολογημένη κρίση του αρμόδιου για τον έλεγχο οργάνου, για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής και της επεξεργασίας τους». Σημειωτέον ότι η διατήρηση των δεδομένων αφορά στο σύνολο των υπόχρεων προσώπων, χωρίς να γίνεται διάκριση ως προς τις περιπτώσεις, για τις οποίες προκύπτουν, εντός της πενταετίας, ενδείξεις τέλεσης κακουργήματος.

Συναφώς, ως προς το προγενέστερο του ν. 4571/2018 νομοθετικό πλαίσιο, έχει κριθεί από την Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την υπ' αρ. 2649/2017 απόφασή της, ότι «η αρχή της ασφάλειας του δικαίου, η οποία απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και ιδίως από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1 εδ. α' του Συντάγματος (...) και ειδικότερη εκδήλωση της οποίας αποτελεί η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου (...), επιβάλλει σαφήνεια και προβλέψιμη εφαρμογή των εκάστοτε θεσπιζομένων κανονιστικών ρυθμίσεων (...), πρέπει δε να τη-

ρείται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, όταν πρόκειται για διατάξεις που θεσπίζουν διαδικασίες διοικητικού ελέγχου, οι οποίες μάλιστα μπορεί να οδηγήσουν σε επιβολή διοικητικών ή και ποινικών κυρώσεων (...). Εύλογη δε προθεσμία για την ολοκλήρωση του ελέγχου των δηλώσεων από το αρμόδιο για τον έλεγχο αυτόν όργανο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη της πενταετίας από τη λήξη του έτους υποβολής των εν λόγω δηλώσεων (...). Περαιτέρω, σύμφωνα με τις μνημονευθείσες διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 1 στ. ε' της 95/46 οδηγίας και 4 παρ. 1 στ. δ' του ν. 2472/1997 [ήδη αρ. 5 παρ. 1 στοιχ. ε' του Κανονισμού 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016], τα προσωπικά δεδομένα πρέπει να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπουν τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής και επεξεργασίας τους. Κατ' ακολουθίαν όλων των ανωτέρω, η παράλειψη του νομοθέτη να προβλέψει εύλογο (όπως ανωτέρω προσδιορίστηκε) χρονικό περιορισμό για τη διενέργεια και ολοκλήρωση του ελέγχου, καθώς και για τη διατήρηση των προσωπικών δεδομένων των υπόχρεων, όπως επίσης και η ειδικότερη πρόβλεψη στο άρθρο 7Α παρ. 3 περ. δ' εδ. ε' του ν. 3691/2008, όπως ισχύει, ότι υπόθεση που αρχειοθετήθηκε μπορεί οποτεδήποτε, χωρίς δηλαδή κανένα χρονικό περιορισμό, να ανασυρθεί και να συνεχισθεί ο έλεγχος ή να συσχετισθεί με οποιαδήποτε άλλη έρευνα της Αρχής, αντίκεινται στην κατοχυρωμένη συνταγματικώς αρχή της ασφάλειας του δικαίου και στη δυνατότητα διατήρησης των προσωπικών δεδομένων μόνο για όσο χρονικό διάστημα είναι απαραίτητο για τις ανάγκες της επεξεργασίας».

Υπό το φως των ανωτέρω, η διατήρηση των δεδομένων του συνόλου των υπόχρεων προσώπων επί δέκα πέντε έτη, αδιακρίτως και ανεξαρτήτως αν έχουν προκύψει ενδείξεις τέλεσης κακουργήματος, καθώς και η δυνατότητα ανάσυρσης υπόθεσης που έχει αρχειοθετηθεί, αν μέσα σε χρονικό διάστημα επίσης δέκα πέντε ετών προκύπτουν ενδείξεις ή νέα αποδεικτικά στοιχεία τέλεσης ή απόπειρας τέλεσης του κακουργήματος, εγείρουν ζητήματα ως προς την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

6. Επί του άρθρου 25

Με τις παραγράφους 1 και 2 ανατίθεται ο έλεγχος των Δ.Π.Κ. και των Δ.Ο.Σ. σε «Επιτροπή Ελέγχου», η οποία αποτελείται από ένδεκα (11) μέλη, εκ των οποίων πέντε ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί και ο Πρόεδρος της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες.

Σύμφωνα με τις υπ' αρ. 2649/2017 και 3312/2017 αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας, «το όργανο που είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο αυτόν πρέπει να έχει όχι μόνο το ανάλογο, ενόψει της ιδιαιτερής κατά το Σύνταγμα θέσης των δικαστικών λειτουργιών, θεσμικό κύρος, ως προς τα πρόσωπα από τα οποία αποτελείται αλλά πρέπει και να συγκροτείται, τουλάχιστον κατά πλειοψηφία, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου του, από ανώτατους τακτικούς δικαστές, μέλη των τριών Ανωτάτων Δικαστηρίων (...). Τη μεταχείριση δε αυτή των δικαστικών λειτουργιών επιβάλλει το Σύνταγμα όχι ως ευνοϊκό μέτρο υπέρ αυτών, αλλά ως εγγύηση για την εξασφάλιση της ανεξαρτησίας της δικαστικής λειτουργίας προς το συμφέρον των πολιτών, τα δικαιώματα των οποίων έχουν ως αποστολή να προστατεύουν οι συγκεκριμένοι λειτουργοί» (βλ. ΣτΕ Ολ. 2649/2017).

Μετά την ψήφιση του ν. 4571/2018, ο έλεγχος των Δ.Π.Κ. των δικαστικών και των εισαγγελικών λειτουργιών ανατέθηκε στην Επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003, η οποία, από εννεαμελής κατέστη ενδεκαμελής, με τη συμμετοχή ενός επιπλέον Συμβούλου Επικρατείας και ενός Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου. Έτσι, στο ενδεκαμελές πλέον όργανο, μετείχαν πέντε ανώτατοι δικαστικοί λειτουργοί και ο Πρόεδρος της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, ο οποίος, σύμφωνα με την ισχύουσα τότε ρύθμιση του άρθρου 7 παρ. 2 του ν. 3691/2008 ήταν ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός εν ενεργεία. Η ως άνω συγκρότηση του οργάνου κρίθηκε σύμφωνη με το Σύνταγμα με την υπ' αρ. 813/2019 απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Όμως, με το άρθρο ν. 236 του ν. 4798/2021 ορίστηκε ότι «Πρόεδρος της Αρχής ορίζεται ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός εν ενεργεία ή επί τιμή».

Υπό το φως των ανωτέρω, στην περίπτωση κατά την οποία Πρόεδρος της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες θα επιλέγεται ανώτατος εισαγγελικός λειτουργός επί τιμή, δεν θα υφίσταται πλειοψηφία των, εν ενεργεία, ανώτατων δικαστικών και εισαγγελικών λειτουργιών στο όργανο ελέγχου.

7. Επί του άρθρου 26

Στην παράγραφο 1, η φράση «που προσαρτήθηκε στον Κανονισμό της Βουλής» θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τη φράση «που προσαρτήθηκε στον Κανονισμό της Βουλής (Μέρος Β΄)».

8. Επί του άρθρου 27

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης επί του νομοσχεδίου, με το Μέρος Α΄, μεταξύ άλλων, «αποφεύγεται η πολυδιάσπαση του ελεγκτικού έργου, μέσω της αποκλειστικής αρμοδιότητας ενός μόνο οργάνου και συγκεκριμένα της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 25 της προτεινόμενης ρύθμισης, και μέσω των οδηγιών και κατευθύνσεων που η Επιτροπή αρμοδίας διατυπώνει, είτε ο έλεγχος διενεργείται από αυτή είτε από τα ειδικά ελεγκτικά όργανα του άρθρου 27 της προτεινόμενης ρύθμισης» (βλ. Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 2).

Πράγματι, στο άρθρο 25 παρ. 1 του νομοσχεδίου ορίζεται ότι «α. Ο έλεγχος των Δ.Π.Κ. και των Δ.Ο.Σ. των υπόχρεων προσώπων (...) ανατίθεται σε Επιτροπή Ελέγχου (...). β. Η Επιτροπή Ελέγχου είναι αρμόδια για την παροχή διευκρινίσεων για όλες τις κατηγορίες υπόχρεων και δύναται να μεταβιβάζει την αρμοδιότητα αυτή, για τμήμα των υπόχρεων, στα ειδικά όργανα του άρθρου 27 και να λαμβάνει σχετική ενημέρωση». Ως «ειδικά ελεγκτικά όργανα» ορίζονται, στο άρθρο 27 του νομοσχεδίου, η Γ΄ Μονάδα Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, η Εθνική Αρχή Διαφάνειας, και η Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων Σωμάτων Ασφαλείας, και προβλέπεται ότι «[μ]ε απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου κατανέμεται στα ειδικά ελεγκτικά όργανα του πρώτου εδαφίου ο έλεγχος των δηλώσεων συγκεκριμένων κατηγοριών υπόχρεων και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους. Ζητήματα που σχετίζονται με τη στοχοθεσία και τον τρόπο συνεργασίας των οργάνων για την επίτευξη των γενικών στόχων της Επιτροπής Ελέγχου, δύναται να ρυθμίζονται από τον συντονιστή ελέγχων του άρθρου 26». Περαιτέρω, στο άρθρο 26 ορίζεται ως «συντονιστής ελέγχων» ο προϊστάμενος της ειδικής υπηρεσίας που επικουρεί την Επιτροπή Ελέγχου, ο οποίος, μεταξύ άλλων, εισηγείται στην Επιτροπή Ελέγχου τους ετήσιους στόχους ως ποσοστό επί του συνόλου των ελεγχόμενων Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ. (άρθρο 29 παρ. 1).

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, όλες οι Δ.Π.Κ υποβάλλονται στην Επιτροπή Ελέγχου και ελέγχονται από αυτή, ενώ αφαιρείται η εκ του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου (άρθρο 3 παρ. 1 του ν. 3213/2003) αρμοδιότητα ελέγχου των Δ.Π.Κ. και Δ.Ο.Σ. συγκεκριμένων κατηγοριών υπόχρεων προσώπων από τα άλλα όργανα ελέγχου. Επίσης, παρέχεται εξουσιοδότηση στην Επιτροπή Ελέγχου, με απόφασή της, χωρίς χρονικό περιορισμό, να κατανέμει τον έλεγχο των δηλώσεων συγκεκριμένων κατηγοριών υπόχρεων στα «ειδικά ελεγκτικά όργανα», καθώς και να ρυθμίζει ζητήματα σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, «[η] Αρχή απολαμβάνει διοικητικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας», και «[ο] Πρόεδρος και τα μέλη της Αρχής απολαμβάνουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας και δεσμεύονται μόνο από το νόμο και τη συνείδησή τους». Επίσης τόσο ο Πρόεδρος όσο και τα μέλη της Αρχής επιλέγονται μετά από γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής (άρθρο 47 παρ. 2-6 του ν. 4557/2018).

Εξ άλλου, σύμφωνα με το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας, «[η] Αρχή απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας, διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας και δεν υπόκειται σε έλεγχο ή εποπτεία από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες Διοικητικές Αρχές. Η Αρχή υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό της Βουλής». Επίσης, «[ο] Πρόεδρος, τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης και ο Διοικητής της Αρχής, κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεσμεύονται μόνο από τον νόμο και τη συνείδησή τους και δεν υπόκεινται σε ιεραρχικό έλεγχο ούτε σε διοικητική εποπτεία από κυβερνητικά όργανα ή άλλες διοικητικές αρχές ή άλλον δημόσιο ή ιδιωτικό οργανισμό. Ο Πρόεδρος, τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης, και ο Διοικητής της Αρχής, απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας» (άρθρα 82 παρ. 2 και 84 του ν. 4622/2019).

Τούτων δοθέντων, τίθεται το ερώτημα του εύρους της σχετικής εξουσιοδότησης προς την Επιτροπή Ελέγχου, υπό το φως της ανεξαρτησίας με την οποία ο νομοθέτης έχει περιβάλει τα ανωτέρω «ειδικά ελεγκτικά όργανα».

9. Επί του άρθρου 28

Στην παράγραφο 1 εδ. β' ορίζεται ότι «[ο]ι Δ.Π.Κ. των υποπερ. αα' έως στστ' της περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 4557/2018 (Α' 139), οι οποίες παραμένουν σε ισχύ μόνο ως προς το είδος, τον τρόπο και τα υποκείμενα του ελέγχου, (...) ελέγχονται κατά προτεραιότητα».

Σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 4557/2018, η Γ' Μονάδα Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες «προβαίνει κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τα ανωτέρω, σε έλεγχο των δηλώσεων: αα) των Γενικών και Ειδικών Γραμματέων της Βουλής και της Γενικής Κυβέρνησης, ββ) των Γενικών Γραμματέων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων και των Συντονιστών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, γγ) των Προέ-

δρων, των Αντιπροέδρων, των Διοικητών και των διευθυνόντων συμβούλων των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, δημόσιων επιχειρήσεων και δημόσιων οργανισμών, δδ) του Προέδρου και των Αντιπροέδρων του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, εε) των ιδιοκτητών, των εκδοτών, των βασικών μετόχων, των προέδρων, των διευθυνόντων συμβούλων, των διαχειριστών, καθώς και των γενικών διευθυντών και των διευθυντών ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιρειών που κατέχουν άδεια λειτουργίας ή εν γένει έχουν την εκμετάλλευση: i) τηλεοπτικών σταθμών, ελεύθερης λήψης ή παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, ii) επιχειρήσεων ή εταιρειών που εκμεταλλεύονται ή εκδίδουν ημερήσια ή περιοδικά έντυπα πανελλήνιας κυκλοφορίας, στστ) των Αρχηγών και των Υπαρχηγών της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος - Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Πυροσβεστικού Σώματος».

Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω περιπτώσεις περιέχονται στις κατηγορίες ελεγχόμενων προσώπων του νομοσχεδίου (βλ. άρθρα 5, 6, 7, 8, 10 και 11 του νομοσχεδίου). Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 1 α΄ του νομοσχεδίου, ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης του συνόλου των υπόχρεων προσώπων ανατίθεται στην Επιτροπή Ελέγχου, ενώ η Γ΄ Μονάδα Ελέγχου Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, σύμφωνα με το άρθρο 27 του νομοσχεδίου, αποτελεί «ειδικό ελεγκτικό όργανο», στο οποίο «[μ]ε απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου κατανέμεται (...) ο έλεγχος συγκεκριμένων κατηγοριών υποχρέων και ρυθμίζονται ζητήματα σχετικά με την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους».

Κατ' αναφοράν προς τα ανωτέρω, δεν παρίσταται αρκούντως σαφές το κανονιστικό πεδίο της διάταξης της παραγράφου 1 εδ. β΄, στο οποίο ορίζεται ότι οι υποπερίπτώσεις αα΄ έως στστ΄ της περ. γ΄ της παρ. 4 του άρθρου 48 του ν. 4557/2018 «παραμένουν σε ισχύ μόνο ως προς το είδος, τον τρόπο και τα υποκείμενα του ελέγχου».

10. Επί του άρθρου 33

Στο άρθρο 33 παρ. 1 ορίζεται ότι «τα περιουσιακά στοιχεία που δεν δηλώθηκαν στην περίπτωση κάποιου από τα αδικήματα του άρθρου 39 δημεύονται με την καταδικαστική απόφαση, εκτός αν ο υπαίτιος αποδεικνύει τη νόμιμη προέλευσή τους ή την εκ παραδρομής ανακριβή ή μη δήλωσή τους». Στα αδικήματα του άρθρου 39 περιλαμβάνεται, στην παρ. 3 του άρθρου 39, η από αμέλεια τέλεση της παράλειψης υποβολής δήλωσης περιουσιακής κα-

τάστασης ή της υποβολής ανακριβούς ή ελλιπούς δήλωσης, η οποία, όμως, ταυτίζεται με την εκ παραδρομής ανακριβή ή μη δήλωσή τους. Συνεπώς, θα ήταν νομοτεχνικά ορθότερο, η φράση «τα αδικήματα του άρθρου 39» να αντικατασταθεί από τη φράση «τα αδικήματα των παρ. 1 και 2 του άρθρου 39», και η φράση «ή την εκ παραδρομής ανακριβή ή μη δήλωσή τους» να διαγραφεί.

11. Επί του άρθρου 41

Στο άρθρο 41 παρ. 1 ορίζεται ότι «[γ]ια τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται: α) στο άρθρο 34 περί παράλειψης ηλεκτρονικής καταχώρισης, β) στο άρθρο 38 περί απαγόρευσης δημοσιοποίησης, γ) στο άρθρο 39 περί μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης, δ) στο άρθρο 40 περί παραβίασης υποχρέωσης γνωστοποίησης, των υπόχρεων προσώπων του άρθρου 4, της περ. α΄ του άρθρου 6 και της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 8, η ποινική δίωξη ασκείται, με την επιφύλαξη των άρθρων 62, 85 και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 86 του Συντάγματος, του Κανονισμού της Βουλής και του νόμου για την ποινική ευθύνη των Υπουργών [ν. 3126/2003, (Α΄ 66)], από τον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών και ενεργείται ανάκριση στο εφετείο, ύστερα από παραγγελία του εισαγγελέα και ορισμό εφέτη ανακριτή από την ολομέλεια του οικείου εφετείου.»

Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, η φράση να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Για τις αξιόποινες πράξεις που προβλέπονται στα άρθρα 34, 38, 39 και 40 όταν αυτές αφορούν δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης και δηλώσεις οικονομικών συμφερόντων των υπόχρεων προσώπων του άρθρου 4, της περ. α΄ του άρθρου 6 και της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 8, η ποινική δίωξη ασκείται, με την επιφύλαξη των άρθρων 62, 85 και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 86 του Συντάγματος, του Κανονισμού της Βουλής και του νόμου για την ποινική ευθύνη των Υπουργών [ν. 3126/2003, (Α΄ 66)], από τον αρμόδιο εισαγγελέα εφετών και ενεργείται ανάκριση στο εφετείο, ύστερα από παραγγελία του εισαγγελέα και ορισμό εφέτη ανακριτή από την ολομέλεια του οικείου εφετείου». Αντίστοιχα θα πρέπει να αναδιατυπωθεί και η παράγραφος 2 του άρθρου 41.

12. Επί του άρθρου 45

Στην παράγραφο 3, η φράση «ο τύπος και το περιεχόμενο της Δ.Ο.Σ. του άρθρου 24» πρέπει να αντικατασταθεί από τη φράση «ο τύπος και το περιεχόμενο της Δ.Ο.Σ. του άρθρου 23».

13. Επί του άρθρου 46

Με το άρθρο 46, υπό τον τίτλο «Καταργούμενες διατάξεις», ορίζεται ότι ο ν. 3213/2003 καταργείται, πλην του άρθρου 8 και των άρθρων 9, 10, 11 και 12 κατά το μέρος που αφορούν στην εφαρμογή του άρθρου 8. Δεδομένου ότι πολλοί νόμοι παραπέμπουν στις ρυθμίσεις του ν. 3213/2003 (π.χ., ο ν. 3023/2002 κ.λπ.), τίθεται το ερώτημα αν θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμη η αντιστοίχιση των άρθρων του ν. 3213/2003 που καταργούνται με τα αντίστοιχα άρθρα του νομοσχεδίου.

14. Επί του άρθρου 50

α. Με το άρθρο 50 προστίθεται νέο άρθρο στον ν. 4786/2021, ως άρθρο 16 Β, στην παράγραφο 1 εδ. β του οποίου ορίζεται ότι : «Κατ' εξαίρεση ο ανακριτής δύναται να ασκήσει την αρμοδιότητα της παρ. 2 του άρθρου 248 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ) μόνο με τη σύμφωνη γνώμη του Ευρωπαϊού Εντεταλμένου Εισαγγελέα.».

Σύμφωνα με το άρθρο 248 παρ. 2 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, «[ο] ανακριτής δικαιούται να επαναλάβει τις ανακριτικές πράξεις του Εισαγγελέα ή των υπ' αυτόν ανακριτικών υπαλλήλων μόνο αν θεωρεί ότι αυτό είναι αναγκαίο για τη νομιμότητά τους ή την πληρέστερη διερεύνηση της υπόθεσης. Επίσης προς τον σκοπό αυτό δικαιούται να διενεργήσει νέες ανακριτικές πράξεις εξ ιδίας πρωτοβουλίας ή κατόπιν αιτήσεως του κατηγορουμένου κατά το άρθρο 274.»

Περαιτέρω, το άρθρο 10 παρ. 5 του Κανονισμού 2017/1939 του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 12ης Οκτωβρίου 2017 «σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας», ορίζει ότι «[τ]ο αρμόδιο μόνιμο τμήμα, ενεργώντας μέσω του (της) ευρωπαίου(-ας) εισαγγελέα που εποπτεύει την έρευνα ή τη δίωξη, μπορεί σε μια συγκεκριμένη υπόθεση να δίνει εντολές, σε συμμόρφωση προς το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, στον (στην) επιληφθέντα(-είσα) ευρωπαίο(-α) εντεταλμένο(-η) εισαγγελέα όταν αυτό είναι απαραίτητο για την αποτελεσματική διενέργεια της έρευνας ή της δίωξης προς όφελος της απονομής της δικαιοσύνης ή για τη διασφάλιση της συνεκτικής λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας».

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1 εδ. γ' του ανωτέρω Κανονισμού 2017/1939, «[ο]ι ευρωπαίοι(-ες) εντεταλμένοι(-ες) εισαγγελείς ακολουθούν την καθοδήγηση και τις εντολές του μόνιμου τμήματος που έχει αναλάβει την υπόθεση, καθώς και τις εντολές του (της) εποπτεύοντος(-ουσας) ευρω-

παίου(-ας) εισαγγελέα», και, σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ. 1, «[ο] (η) ευρωπαίος(-α) εντεταλμένος(-η) εισαγγελέας που έχει επιληφθεί υπόθεσης δύνανται, σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό και το εθνικό δίκαιο, είτε να προβεί ο (η) ίδιος(-α) στη λήψη των μέτρων έρευνας και άλλων μέτρων είτε να δώσει σχετικές εντολές στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους του (της). Οι εν λόγω αρχές εξασφαλίζουν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, ότι ακολουθούνται όλες οι εντολές και ότι λαμβάνουν τα μέτρα που τους έχουν ανατεθεί».

Από τις ανωτέρω διατάξεις του Κανονισμού 2017/1939 προκύπτει ότι ο Ευρωπαίος Εντεταλμένος Εισαγγελέας έχει την πρωτοβουλία και την ευθύνη για την επιλογή των μέτρων έρευνας που κρίνονται απαραίτητα σε κάθε υπόθεση υπό τις εντολές, την εποπτεία και ενημέρωση του αρμόδιου Μόνιμου Τμήματος της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας.

Συνεπώς, η διατήρηση της ανωτέρω περιγραφόμενης στο άρθρο 248 παρ. 2 ΚΠΔ αρμοδιότητας του ανακριτή υπό την προϋπόθεση της ύπαρξης σύμφωνης γνώμης του Ευρωπαίου Εντεταλμένου Εισαγγελέα δεν συνάδει με τα άρθρα 10 παρ. 5, 13 εδ. γ και 28 παρ. 1 του ανωτέρω Κανονισμού, διότι, εν προκειμένω, ο ανακριτής αποφασίζει ποιες ανακριτικές πράξεις θα διενεργηθούν, και ο Ευρωπαίος Εντεταλμένος Εισαγγελέας πρέπει απλώς να συμφωνεί, ενώ, σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό, ο Ευρωπαίος Εντεταλμένος Εισαγγελέας είναι το όργανο που λαμβάνει την απόφαση υπό τις εντολές, την εποπτεία και ενημέρωση του αρμόδιου Μόνιμου Τμήματος.

6. Με το άρθρο 50 προστίθεται νέο άρθρο στον ν. 4786/2021, ως άρθρο 16 Β, στην παράγραφο 3 του οποίου ορίζεται ότι, «[α]ν μετά τη λήψη της απολογίας και την εξέταση τυχόν υπερασπιστικών μέσων του κατηγορουμένου, ο Ευρωπαίος Εντεταλμένος Εισαγγελέας κρίνει ότι ο κατηγορούμενος πρέπει να παραπεμφθεί για πράξη ελαφρύτερη από αυτή που του απέδωσε με το κατηγορητήριο ή ότι συντρέχει περίπτωση εφαρμογής των άρθρων 39 και 40 του Κανονισμού ΕΕ 2017/1939, συντάσσει ανάλογο σχέδιο απόφασης, εκθέτοντας με συνοπτική αιτιολογία στην έκθεσή του προς τον εποπτεύοντα Εισαγγελέα και τους λόγους μεταβολής της κρίσης του επί των σημείων αυτών. Αν μετά την απολογία ο Ευρωπαίος Εντεταλμένος Εισαγγελέας κρίνει ότι πρέπει να υποβάλει σχέδιο απόφασης παραπομπής για πράξη βαρύτερη ή ουσιωδώς διαφορετική από αυτή για την οποία απήγγειλε κατηγορία, οφείλει να ζητήσει την εκ νέου κλήση του κατηγορουμένου για συμπληρωματική απολογία».

Θα ήταν νομοτεχνικώς ορθότερο, το εδάφιο β' να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Αν, μετά την απολογία, ο Ευρωπαίος Εντεταλμένος Εισαγγελέας κρί-

νει ότι πρέπει να υποβάλει σχέδιο απόφασης παραπομπής για πράξη βαρύτερη ή ουσιωδώς διαφορετική από αυτή για την οποία απήγγειλε κατηγορία, τροποποιεί το αρχικό κατηγορητήριο και ζητεί την εκ νέου κλήση του κατηγορουμένου για συμπληρωματική απολογία».

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2023

Οι Εισηγητές
Αθανασία Διονυσοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
Επιστημονική Συνεργάτις
Νέστωρ Πολίτης
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών